

Wij maken de dijk

De waterschappen in Nederland staan voor een enorme klus: in 2050 moeten ze 1500 kilometer aan dijken versterkt hebben, zodat de dorpen langs het water beschermd zijn tegen hoogwater. In Limburg gaat het op dit moment om ruim vijftig kilometer dijkversterking, verdeeld over zeventien dijkversterkingsprojecten. Sabine Kern is programmadirecteur van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) in Limburg. Ze werkt nauw samen met Erik Wagener, directeur van het Hoogwaterbeschermingsprogramma in Nederland.

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een alliantie van 21 waterschappen en Rijkswaterstaat. Elk waterschap voert zijn eigen deel van het enorme aantal dijkversterkingen in Nederland uit. Sabine Kern is als programmadirecteur van het HWBP van Waterschap Limburg verantwoordelijk voor de dijkversterkingsprojecten in de provincie. "Ik heb een speciale plek in mijn hart voor hoogwaterbescherming", vertelt ze. "In 1993 en 1995 was ik namens Rijkswaterstaat betrokken bij de crisisorganisatie en zag ik wat hoogwater kan aanrichten. Ik vind het mooi dat ik mag bijdragen aan het voorkomen van hoogwaterrampen."

Kennisuitwisseling tussen waterschappen

"Als programmadirectie financieren we de projecten en bepalen we welke projecten wanneer uitgevoerd worden", zegt Erik Wagener, directeur van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. "We ondersteunen de waterschappen, stimuleren innovaties en zorgen dat ze kennis kunnen uitwisselen. Het HWBP is me op het lijf geschreven. Ik ben van huis uit geograaf en heb een voorliefde voor landschappen en gebiedsontwikkeling. Het water en de dijken maken het Nederlandse landschap. Het is eervol om mee te mogen denken over hoe

Even voorstellen

Naam: Erik Wagener (RECHTS)

Rol bij de dijkversterkingen: Directeur
Hoogwaterbeschermingsprogramma Nederland
Werkt aan hoogwaterbescherming sinds: 2018

Naam: Sabine Kern (LINKS)

Rol bij de dijkversterkingen: Programmadirecteur
Hoogwaterbeschermingsprogramma Waterschap
Limburg
Werkt aan hoogwaterbescherming sinds: 2020

Nederland er in de toekomst uit gaat zien. We moeten bovendien onze dijken versterken, want het klimaat wordt extremer en de zeespiegel blijft stijgen. Het hoogwater in juli 2021 maakte mij er **extra bewust** van hoe urgent ons werk is. De indrukwekkende beelden en verhalen van Limburgers vergeet ik niet snel."

Dijken zijn nieuw voor Limburg

Erik ziet de landschappelijke inpassing van dijken als een grote uitdaging van het HWBP. "De dijken moeten **ingepast worden in een bestaande leefomgeving**", zegt hij. "Dat is heel ingewikkeld. Nederlanders begrijpen best dat dijkversterking nodig is, maar niemand vindt het leuk als een dijk in zijn achtertuin komt te liggen. We willen de dijken zo aanleggen, dat ze goed in het dorp en het landschap passen." Sabine: "In Limburg speelt dat nog sterker dan in de rest van het land. Nederland heeft al vierhonderd jaar dijken, maar in Limburg kennen we die eigenlijk pas **sinds 1996**. Sommige dijken moeten wel anderhalve meter hoger worden en op andere plekken gaan we nieuwe dijken bouwen. Dat vraagt extra betrokkenheid van de vele belanghebbenden.

Kilometers maken

Sabine ziet de voortgang van de projecten als de grootste uitdaging. "In 2016 startte het HWBP", zegt ze. "We hebben processen ingericht en een **efficiënte werkwijze** ontwikkeld. De basis staat. Nu gaan we de dijkversterkingen echt uitvoeren. **Kilometers maken, gas erop, doorpakken!**" Erik: "Die tijdsdruk geldt voor het hele land. We gaan nu kijken hoe we kunnen versnellen, en hoe we daarin van elkaar kunnen leren. Waterschap Limburg is één van de voorlopers in het HWBP en kan lessen delen met waterschappen die starten."

De basis staat, nu gaan we de dijkversterkingen echt uitvoeren"

Sabine Kern

Eerste dijkprojecten in Limburg klaar

Limburg heeft binnenkort een belangrijke mijlpaal. De eerste projecten van het HWBP, de dijken in Heel en Beesel, zijn **in oktober hoogwaterveilig**. Sabine: "Extra mooi: we zijn begin 2023 klaar met de uitvoering, een half jaar eerder dan verwacht. Dat komt mede doordat we samen met de aannemer veel investeerden in de voorbereidingen van de uitvoering. In ons werkproces haalden we bijvoorbeeld taken naar voren, zodat we **risico's vroeg in beeld** hadden. Zo konden we daar sneller op reageren. We bekijken hoe we onze aanpak kunnen vertalen naar volgende projecten, zodat wij én andere waterschappen daar hun voordeel mee kunnen doen."

Innovatie staat voorop

"Heel en Beesel zijn symbolisch heel belangrijk", zegt Erik. "De kop is eraf, het is tijd om te oogsten. Bovendien is in Beesel een mooie innovatieve toepassing gebruikt. In plaats van een kleilaag in de dijk, zijn er **Geo Clay Liners** geplaatst, een soort matten. Er hoeft dan geen klei aangevoerd te worden uit andere gebieden. Dat scheelt transport, is goedkoper en past perfect bij de visie van het

Dankzij innovatieve technieken kunnen we dijken duurzamer maken"

Erik Wagener

HWBP. Ons doel is om dijken **steeds duurzamer, slimmer, beter passend in de omgeving én goedkoper te maken**.

Daar zijn innovatieve technieken voor nodig. Om de ontwikkeling daarvan te stimuleren, investeren we elk jaar 10 miljoen euro."

Samenwerking met inwoners

Innovatie zit ook in de **samenwerking met belanghebbenden**. Sabine: "Twee jaar geleden waren de inwoners van Arcen boos over onze plannen. Ze wilden een zelfsluitende kering in hun achtertuin, maar die was te duur. Toen onderzochten we of er op een andere manier extra geld kon komen. De bewoners, de gemeente Venlo, de provincie en het Nationaal Rampenfonds stelden geld beschikbaar. Daardoor kunnen we aannemers nu vragen om een oplossing voor een zelfsluitende kering te bedenken. Rolt daar een oplossing uit die past, dan betalen we die samen. We weten niet óf het lukt, maar we hebben er samen met de inwoners wel **alles aan gedaan**. Daar ben ik trots op." Erik: "Onze opgave brengt inderdaad regelmatig dilemma's met zich mee. Er is één pot met geld en daar moeten we alle dijkprojecten in Nederland van betalen. Dat betekent dat we bij elk project **de juiste balans** zoeken tussen wat er nodig is voor hoogwaterbescherming en wat past bij de omgeving. Het is mooi als we die lastige keuzes samen met inwoners en andere betrokkenen kunnen maken."

Onze Maas, onze veiligheid

Om de bewoners en bedrijven in het Maasdal te blijven beschermen, werken we iedere dag aan sterke dijken. Zo houden we Limburg hoogwaterveilig. Een dijkversterking heeft veel impact. Die beperken we zo veel mogelijk door goed met elkaar in gesprek te blijven. Het waterschap wil -als een gebied toch op de schop gaat- het in één keer goed doen. Daarom werken we gebiedsgericht en onderzoeken we hoe

we, tegelijk met de dijkversterking, een gebied aantrekkelijker kunnen maken. Dat vraagt een slim samenspel en maatwerk. We bundelen de krachten met andere overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. Met het oog op de toekomst bouwen we samen aan een hoogwaterveilig én aantrekkelijk Limburgs Maaslandschap. Het is goed wonen, werken en recreëren aan de Maas. En dat houden we graag zo.